

# Elever har undersøkt tjern med salamander.

Isen har nå lagt seg på tjern, og salamanderne hviler på land, frostfritt under bakken. Elever har i høst besøkt Kottåtjønnen i Leinstrandmarka, og gjort undersøkelser av økosystemet og dyrelivet der og nærliggende områder.

Noen elever har foretatt prøvofiske, (resultat noen få små ørret), undersøkt dyrelivet i mudderet med håv, samt tatt vannprøver i flere tjern i området. Dessverre fikk ikke elevene se salamander, da det nok var for sent på høsten. (Da de siste klassene var der hadde det lagt seg is på tjernet).



Over: Bruk av håv for å samle bunndyr for nærmere undersøkelser.

Elevene har vært på lokaliteten, slik at de har et bilde av forholdene. Bildet blir betydelig utvidet når elevene til våren igjen skal besøke lokaliteten. Til våren er det også gode muligheter til å se salamander.

Frem til den tid jobber elevene med å lære mer om økosystemet vann og salamander, slik at de er godt forberedt. Kunnskap om salamandernes årssyklus og livssyklus, samt forskjell på stor- og liten salamander, og på kjønnene, hører med til det som elevene kan lære seg. Aktuelt er det også med kjennskap til hvordan et godt salamandervann bør være, med pH, (surhetsgrad), vegetasjon, bunnforhold, solinnstråling.

Stor Salamander (*Triturus cristatus*) står på Rødlisten (2010) med status VU, (Vulnerable = sårbar).

Liten salamander (*Lissotriton vulgaris*), (*Vulgaris* er latisk for vanlig), står på Rødlisten (2010) med status NT. (Near threatened = nær truet).

Siden: Elever trekker garn ved prøvofiske i Kottåtjønnen i høst.





Over: Studier av smådyr med forstørrelsesglass og dyrebok.

Rødlisten er en oversikt over arter som er sårbare eller truet, og som trenger at menneskene tar hensyn til dem. Salamanderne er særlig utsatt om dammene gror igjen, om det blir satt ut fisk, eller om dammene blir forurenset eller for sure. Det handler om bærekraftig utvikling. Vi, i vår tid, forvalter en natur- og ressursarv for fremtidige generasjoner.

Lærere ved skolen har vært på befarings med fagekspertise for å lære mer om hvordan gode salamanderdammer skal være. Lærere har også vært på kurs for skoler som deltar i Den naturlige skolesekken.

Til våren blir det undersøkelser, med fotodokumentasjon og kartlegging, slik at vi vet mer om hvordan det står til med tjernene og salamanderne. Dette blir årlige undersøkelser, slik at vi kan følge med om forholdene bedrer seg. Aktuelle tiltak kan være utfisking av Kåttåtjernet, samt kalking av tjern, dersom de er for sure.

Salamanderne er fredet etter Lov om jakt og fangst av vilt. Dersom noen vil ut å lete etter dem med håver i vann og tjern, så krever det tillatelse. Dersom noen vil drive utfisking i et vann for å bedre forholdene for salamanderne, så krever det tillatelse fra grunneieren. Fiskeretten tilhører grunneier.

Til våren er planen at elvene skal lage informasjonsplakater om salamander og om hvordan ta hensyn til dem. Plakatene kan settes opp ved Kåttåtjernet, langs veien inn til Rønningen i Leinstrandmarka. Elevene kan også lage undervisningsopplegg for andre skoleklasser, og gjøre det tilgjengelig på internett. Den enkelte kan ikke alene redde verden, men det har betydning hva hver og en faktisk gjør. Det er viktig å engasjere folk, for sammen kan vi løse miljøutfordringene slik at vi får en mer bærekraftig utvikling.

### **Storsalamandertiltak i Trondheim 2014 og 2015 /v miljøetaten**

*Målsetting: «For å sikre storsalamanderen og dens leveområder for fremtiden, er det fokus på igangsetting av tiltak for 2014 og seinere, i områder med storsalamanderlokaliteter i Trondheim kommune: i Leinstrandmarka og Jonsvannsområdet. Arten skal sikres levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder i kommunen.»*

**Lektor Tor Haugan**  
**Lektor Margot Fiske Hokstad**

*Under: Storsalamander, (1/2 år), funnet i høst i Leinstrandmarka.*

